

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ

Організаційно-економічний механізм функціонування підприємств досліджували Т.В. Полозова, Ю.В. Овсюченко та Малицький А.А. [1, 2]. З точки зору цих науковців зазначений механізм можна визначити як сукупність організаційних, фінансових і економічних методів, способів, форм, інструментів і важелів (кожному з яких властиві власні форми управлінського впливу), що чинять вплив на економічні і організаційні параметри системи управління підприємством та здійснюється регулювання організаційно-технічних, виробничо-технологічних, фінансово-економічних процесів. Його метою є ефективний вплив на кінцеві результати діяльності, формування та посилення організаційно-економічного потенціалу, отримання конкурентних переваг.

Тульчинська С. О.[3] розглядає організаційно-економічний механізм інноваційного процесу, визначаючи його як взаємопов'язану сукупність економічних відносин, принципів, методів і форм організації створення, промислового впровадження та комерціалізації нововведень. На маркетинговій складовій наголошує Ставська С.М.[4] досліджуючи механізм виведення на ринок інновацій.

Узагальнюючи визначення організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком(ОЕМУІР) підприємства з погляду Кузовлевої І.А., Кузнецова С.Г., Кураленко О.Г.[5], Леонова Я.В.[6], та Ілляшенка С.М.[7], можна сказати, що це цілісна система управлінських і економічних елементів, що функціонують і розвиваються у просторі й часі, є одночасно сукупність прийомів, методів та інструментів впливу на систему (підприємство), яка враховує інноваційну складову забезпечуючи здійснення процесу, що циклічно повторюється, спрямованого на успішне проведення діяльності від генерації ідеї і подальшої її формалізації в новий продукт. Ця діяльність спрямована на безупинний пошук і реалізацію ринкових можливостей інноваційного розвитку в мінливих умовах зовнішнього середовища в рамках обраної місії і прийнятої мотивації діяльності. Його мета - забезпечення сприятливих організаційних і економічних умов для здійснення інноваційної діяльності та досягнення результатів прогресивного розвитку. Ілляшенко С.М. наголошує, що ОЕМУІР слід розглядати як багаторівневу ієрархічну систему, що включає макрорівень (рівень держави чи регіону) і мікрорівень (рівень конкретного суб'єкта господарської діяльності). Мікрорівень ОЕМУІР має складатися з таких структурно-функціональних систем: прогнозування і планування розвитку, мотивації, організації та інформаційного забезпечення.

Використання поняття механізм (пришло в економічну сферу з технічної) до пояснення процесів, які стосуються управління підприємством обумовлено наступним. Саме поєднання організаційних та економічних важелів впливу розглядається як надійні, формалізовані, чітко визначені. Управлінець, в розпорядженні якого є відповідні повноваження адміністративного (організаційного) та економічного характеру тримає в своїх руках немов би важелі управління механізмом: наче водій автомобіля, в розпорядженні якого кермо, педалі, перемикач передач і т.п..

Розгляд в рамках одного поняття (ОЕМУІР) окремо двох груп важелів – організаційної та економічної ставить актуальним питання щодо використання методів менеджменту, оскільки з 3 основних груп – 2 власне розглядаються. І дійсно, такі методи, як соціально-психологічні включити в сферу механізму – було б помилковим. Корпоративна культура підприємства в сфері якої і розгортаються соціально-психологічні методи у найбільшій мірі значно частіше порівнюється з організаційним, чим механізмом.

Оскільки даний механізм розглядається як сукупність взаємопов'язаних важелів впливу на елементи середовища підприємства які взаємодіють для досягнення спільної мети він являє собою підсистему підприємства і може взаємодіяти практично зі всіма сферами його діяльності. ОЕМУІР необхідно розглядати нерозривно зі всією системою управління інноваційним розвитком підприємства, яку можна розглянути в розрізі груп методів менеджменту. Соціально-психологічні методи

необхідно враховувати як вкрай важливі, адже інноваційний розвиток підприємства – завдання, яке передбачає створення атмосфери творчої активності працівників (чи на рівні лише інноваційного відділу, чи на рівні проектних груп, чи, що найкраще, у середовищі всього підприємства). Створення такої атмосфери можливе коли є управлінці, спроможні надихнути, донести бачення вищого керівництва на перспективний розвиток підприємства, які вміють ефективно використовувати мотиваційні аспекти корпоративної культури в руслі інноваційного розвитку.

Інструментами управлінського впливу ОЕМУІР являються організаційні і економічні важелі, проте їх грамотне використання необхідно поєднувати з соціально-психологічними методами. Менеджер може досить ефективно організувати роботу колективу, який займається пошуком чи впровадженням інновацій, спрямувати кошти на реалізацію інноваційних проектів, проте саме спроможність бути носієм ентузіазму інноваційного пошуку та інноваційної культури, вміння знайти спільну мову з кожним учасником колективу і викликати у нього відповідну психологічну мотивацію – один з ключових факторів успіху.

На основі наведених вище визначень пропонується наступне визначення організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства – це сукупність взаємопов'язаних організаційних і економічних важелів впливу на елементи середовища підприємства з метою безупинного пошуку, розроблення, впровадження інноваційних програм та оцінки їх ефективності, який органічно взаємодіє з соціально-психологічними методами управління і спрямований на реалізацію місії, цілей та стратегії розвитку підприємства.

Під інноваційним розвитком зазвичай розуміють певний комплекс заходів, спрямований на пошук та реалізацію інноваційної продукції, що саме-по-собі не спроможне забезпечити довгострокової переваги. Інновації повинні починатись з основ, з коріння (якщо порівняти підприємство з деревом) – це не лише листя чи пахучі квіти. Корінням в даному прикладі є ідейна спрямованість системи менеджменту промислового підприємства на інноваційний розвиток, стержнем – організаційно-економічна готовність. Інновації, таким чином, повинні бути природним явищем, результатом великої роботи упорядкування внутрішнього середовища підприємства.

1. Полозова Т.В. *Сутність організаційно-економічного механізму функціонування підприємств промисловості [Електронний ресурс] / Т.В.Полозова, Ю.В.Овсюченко - Режим доступу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=6558.*

2. Малицький А.А. *Організаційно-економічний механізм управління підприємством: сутність та структура [Електронний ресурс] / Малицький А.А. - Режим доступу: <http://intkonf.org>.*

3. Тульчинська С. О. *Функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного процесу / Тульчинська С. О. // Стратегічні пріоритети. 2008. - №1(6). - С.98-106.*

4. Ставська С.М. *Маркетингова складова механізму впровадження інновацій / Ставська С.М. // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2010. - С. 190-196.*

5. Кузовлева И.А. *Механизм управления инновационным развитием предприятий промышленности [Електронний ресурс] / И.А. Кузовлева, С.Г. Кузнецов, О.Г. Кураленко - Режим доступу: <http://www.uecs.ru/uecs-33-332011/item/611-2011-09-14-07-14-40>.*

6. Леонов Я.В. *Организационно-экономический механизм инновационного развития предприятий водопоставления: Автореферат дис. канд. экон. наук. – Харьков, 2008 – 24 с.*

7. С.М.Ільяшенко *Менеджмент і маркетинг інновацій: Монографія – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 616с.*